

सहकारी संस्थामा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण कानून पालना सम्बन्धी अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यविधि, २०७५
मन्त्रालयबाट स्वीकृत मिति २०७५।१०।२३

प्रस्तावना: सहकारी संस्थामा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी कानून तथा विभागबाट सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी सहकारी सङ्घसंस्थालाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७४ का व्यवस्थाहरूको पालना अवस्थाको नियमनकारी निकायबाट हुने अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणका आधार, प्रक्रिया र प्रतिवेदन विधि स्थापित गर्न वाञ्छनीय भएकाले,

सहकारी ऐन, २०७४ को दफा १५१ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ ः (१) यो कार्यविधिको नाम “सहकारी संस्थामा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण कानून पालना सम्बन्धी अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यविधि, २०७५” रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि मन्त्रालयबाट स्वीकृत मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा ः विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यो कार्यविधिमा,—

(क) “ऐन” भन्नाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण ऐन, २०६४ सम्झनुपर्दछ ।

(ख) “एकीकृत सूचना प्रणाली” भन्नाले विभागले स्थापना गरेको इन्टरनेट सञ्चार प्रविधिमा आधारित सहकारी तथा गरिबी निवारण व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (कोपोमिस) सम्झनुपर्दछ ।

(ग) “जायजेथा” भन्नाले संस्थाको पछिल्लो आर्थिक वर्षको लेखापरीक्षणबमोजिम कायम रहेको वासलातको जम्मा सम्पत्ति वा दायित्व सम्झनुपर्दछ ।

(घ) “निर्देशन” भन्नाले विभागबाट “सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी सहकारी सङ्घसंस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७४” सम्झनुपर्दछ ।

(ङ) “नियमनकारी निकाय” भन्नाले सहकारी संस्थाको नियमन क्षेत्राधिकारबमोजिम विभाग वा प्रदेश सरकारको मन्त्रालय, विभाग वा कार्यालय वा स्थानीय तह वा स्थानीय तहको विभाग वा कार्यालय सम्झनुपर्दछ ।

(च) “नियमावली” भन्नाले सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ) निवारण नियमावली, २०७३ सम्झनुपर्दछ ।

(छ) “प्रमुख कार्यकारी अधिकृत” भन्नाले सहकारी संस्थाको दैनिक कार्यसञ्चालन नियन्त्रण गर्ने अन्तिम जिम्मेवारी भएको कार्यकारी सञ्चालक, कार्यकारी निर्देशक, महाप्रबन्धक, व्यवस्थापक वा त्यस्तै पदको कर्मचारी सम्झनुपर्दछ र सो शब्दले सहकारी संस्थाको कार्यकारी प्रमुखको रूपमा काम गर्ने अन्य पदाधिकारीसमेतलाई जनाउनेछ ।

- (ज) “मन्त्रालय” भन्नाले नेपाल सरकारको सहकारी विषय हेर्ने मन्त्रालय सम्झनुपर्दछ ।
- (झ) “रजिष्ट्रार” भन्नाले विभागको रजिष्ट्रार सम्झनुपर्दछ ।
- (ञ) “लामो फाराम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन” भन्नाले सहकारी संस्थाको लेखापरीक्षण निर्देशिका, २०७५ को दफा १४ बमोजिमको लामो फाराम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन (लडफर्म अडिट रिपोर्ट) सम्झनुपर्दछ ।
- (ट) “वित्तीय जानकारी इकाई” भन्नाले ऐनको दफा ९ बमोजिमको वित्तीय जानकारी इकाई सम्झनुपर्दछ ।
- (ठ) “विभाग” भन्नाले सहकारी विभाग सम्झनुपर्दछ ।
- (ड) “संस्था” भन्नाले सहकारी ऐन, २०७४ अन्तर्गत दर्ता भएको प्रारम्भिक सहकारी संस्था सम्झनुपर्दछ ।
- (ढ) “सङ्घ” भन्नाले सहकारी ऐन, २०७४ अन्तर्गत दर्ता भएको जिल्ला विषयगत सहकारी सङ्घ, जिल्ला सहकारी सङ्घ, प्रदेश विषयगत सहकारी सङ्घ, प्रदेश सहकारी सङ्घ, केन्द्रीय विषयगत सहकारी सङ्घ वा विशिष्टीकृत सहकारी सङ्घ सम्झनुपर्दछ र सो शब्दले राष्ट्रिय सहकारी महासङ्घसमेतलाई जनाउनेछ ।
- (ण) “सदस्य” भन्नाले सहकारी संस्थाको सदस्य सम्झनुपर्दछ र सो शब्दले नियमावलीको नियम २ को खण्ड (ख) बमोजिमको व्यक्तिसमेतलाई जनाउनेछ ।
- (त) “सहकारी संस्था” भन्नाले संस्था वा सङ्घ सम्झनुपर्दछ र सो शब्दले सहकारी बैङ्कलाई समेत जनाउनेछ ।
- (थ) “स्थलगत जाँच टोली” भन्नाले दफा १५ को उपदफा (१) बमोजिम खटाइएको स्थलगत जाँच टोली सम्झनुपर्दछ ।

परिच्छेद-२

प्राथमिकीकरण

३. अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणको प्राथमिकता निर्धारण गर्नुपर्ने ः (१) नियमनकारी निकायले पहिलोपल्ट आर्थिक वर्ष २०७५।७६ भित्र र त्यसपछि प्रत्येक तीन आर्थिक वर्षमा ऐनको दफा ७प. को उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिम आफ्नो नियमन क्षेत्राधिकारमा पर्ने संस्थाको अनुसूची-१ बमोजिमका निर्धारकलाई दृष्टिगत गरी अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणको प्राथमिकता निर्धारण गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम संस्थाको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणको प्राथमिकता निर्धारण गर्दा निम्नानुसार उच्च, मध्यम वा न्यून स्तर कायम गर्नेछ ः-

- (क) चार वटा वा सो भन्दा बढी निर्धारकमा ‘छ’ जनाउ भएको संस्थाको उच्च,
- (ख) एकदेखि तीन वटासम्म निर्धारकमा ‘छ’ जनाउ भएको संस्थाको मध्यम र
- (ग) कुनै पनि निर्धारकमा ‘छ’ जनाउ नभएको संस्थाको

न्यून ।

(३) सङ्घ र सहकारी बैङ्कको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणको प्राथमिकताका निर्धारकहरू विभागले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

४. अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणको प्राथमिकता निर्धारणका आधार ः दफा ३ बमोजिम संस्थाको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणको प्राथमिकता निर्धारण गर्दा नियमनकारी निकायले अन्य कुराका अतिरिक्त देहायका आधार लिनेछ ः-

(क) एकीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा सम्प्रेषित जानकारी,

(ख) सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ७३ वा प्रदेश वा स्थानीय तहको सहकारी कानूनको व्यवस्थाबमोजिम संस्थाको चौमासिक र वार्षिक प्रतिवेदनमा प्राप्त विवरण,

(ग) लामो फाराम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन (लडफर्म अडिट रिपोर्ट) को खुलासा,

(घ) निरीक्षण वा अनुगमन प्रतिवेदनमा दिइएको विस्तृति र

(ङ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त सूचना ।

५. उच्च अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण प्राथमिकता जनाउनुपर्ने: दफा ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नियमनकारी निकायले देहायका संस्थाको हकमा उच्च अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण प्राथमिकता जनाउनेछ ः-

(क) निर्देशनको दफा २८ को उपदफा (१) बमोजिम चौमासिक रूपमा प्रतिवेदन पठाउनुपर्नेमा लगातार तीन चौमासिक अवधिको प्रतिवेदन नपठाएको संस्था,

(ख) दफा ६ बमोजिम विभागले गरेको क्षेत्रगत जोखिम मूल्याङ्कनमा उच्च जोखिम श्रेणीमा परेको संस्था र

(ग) नियमनकारी निकायलाई प्राप्त जुनसुकै सूचनाका आधारमा उच्च अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण प्राथमिकतामा देखिएको

संस्था ।

६. क्षेत्रगत जोखिम मूल्याङ्कन ः (१) विभागले ऐनको दफा ८क. को खण्ड (क१.) बमोजिमको राष्ट्रिय समन्वय समिति र दफा ३५ बमोजिमको कार्यान्वयन समितिको साथै मन्त्रालयको निर्देशन, सहजीकरण तथा समन्वयमा प्रत्येक तीन वर्षमा क्षेत्रगत जोखिम मूल्याङ्कन गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको मूल्याङ्कनबाट प्राप्त नतिजा विभागले प्रादेशिक तथा स्थानीय नियमनकारी निकायहरूलाई समेत उपलब्ध गराउनेछ ।

परिच्छेद-३

प्रतिवेदन

७. लगत खडा गर्नुपर्ने ः (१) नियमनकारी निकायले अनुसूची-२ बमोजिम आफ्नो नियमन क्षेत्राधिकार अन्तर्गत पर्ने संस्थाहरूले निर्देशनको दफा २८ को उपदफा (१) वा (२) बमोजिम चौमासिक वा वार्षिक प्रतिवेदन पठाए, नपठाएको लगत खडा गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको लगत देहाय बमोजिम अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ ः-

(क) प्रथम चौमासिक प्रतिवेदन मङ्सिर सात गतेभित्र,

(ख) द्वितीय चौमासिक प्रतिवेदन चैत सात गतेभित्र,

(ग) तृतीय चौमासिक र वार्षिक प्रतिवेदन साउन सात गतेभित्र ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम लगत खडा गर्दा वा (२) बमोजिम अद्यावधिक गर्दा निर्देशनको दफा २४ को उपदफा (३) बमोजिमको विवरण प्राप्त भए, नभएको समेत जनाउनुपर्नेछ ।

८. ताकेता गर्न सक्ने ः दफा ७ को उपदफा (२) मा उल्लिखित लगतका आधारमा सोही दफाको उपदफा (१) वा (३) बमोजिम प्रतिवेदन वा जानकारी नपठाउने वा अधुरो विवरणसहित प्रतिवेदन वा जानकारी पठाउने संस्थालाई नियमनकारी निकायले प्रतिवेदन वा जानकारी नपठाउनाको वा अधुरो विवरण वा जानकारी पठाउनाको कारणसमेत खोली प्रतिवेदन पठाउन ताकेता गर्नसक्नेछ ।

९. समष्टिगत विवरण तयार पार्नुपर्ने ः नियमनकारी निकायले निर्देशनको दफा २८ को उपदफा (१) वा (२) बमोजिम प्राप्त प्रतिवेदनका साथै दफा २४ को उपदफा (३) बमोजिम प्राप्त जानकारीका आधारमा अनुसूची-३ बमोजिम आफ्नो नियमन क्षेत्राधिकार भित्रका संस्थाहरूको समष्टिगत विवरण तयार गर्नुपर्नेछ ।

तर विभागले नियमनकारी निकायले समष्टिगत विवरण स्वतः प्राप्त गर्न सक्ने गरी एकीकृत सूचना प्रणालीमा आवश्यक व्यवस्था मिलाएकोमा नियमनकारी निकायले छुट्टै त्यस्तो विवरण तयार गरी राख्नु पर्नेछैन ।

१०. प्रादेशिक वा स्थानीय नियमनकारी निकायको प्रतिवेदन ः दफा ९ बमोजिमको समष्टिगत विवरणका आधारमा निर्देशनको दफा ३३ को उपदफा (२) र दफा २८ को उपदफा (३) बमोजिम हुने गरी दफा ७ मा उल्लिखित अवधि व्यतित भएको पन्ध्र दिन भित्र स्थानीय नियमनकारी निकायले प्रादेशिक नियमनकारी निकायका साथै विभागमा र प्रादेशिक नियमनकारी निकायले विभागमा आफ्नो नियमन क्षेत्राधिकार भित्र पर्ने संस्थाहरूको अनुसूची-३ बमोजिम प्रतिवेदन पठाउनुपर्नेछ ।

तर विभागले स्वतः समष्टिगत विवरणमा आधारित प्रतिवेदन प्राप्त गर्न सक्ने गरी एकीकृत सूचना प्रणालीमा आवश्यक व्यवस्था मिलाएकोमा स्थानीय वा प्रादेशिक नियमनकारी निकायले छुट्टै त्यस्तो प्रतिवेदन पठाइराख्नुपर्ने छैन ।

११. एकीकृत सूचना प्रणालीको माध्यम प्रयोग गर्न सक्ने ः विभागले एकीकृत सूचना प्रणालीमार्फत देहायका विषय सम्प्रेषण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ ः-

(क) निर्देशनको दफा २८ को उपदफा (१) वा (२) बमोजिम संस्थाले नियमनकारी निकायमा पठाउने प्रतिवेदन,

(ख) दफा ८ बमोजिम नियमनकारी निकायले संस्थालाई पठाउने ताकेता-पत्र,

(ग) दफा १० बमोजिम प्रादेशिक वा स्थानीय नियमनकारी निकायले विभागमा पठाउने प्रतिवेदन र

(घ) खण्ड (क), (ख) वा (ग) बमोजिम पत्र वा प्रतिवेदन प्राप्तिको जनाउ ।

परिच्छेद-४

सूचना विश्लेषण

१२. प्रतिवेदनको जाँच ः (१) नियमनकारी निकायले निर्देशनको दफा २८ को उपदफा (१) वा (२) बमोजिम प्रत्येक संस्थाबाट प्राप्त प्रतिवेदनका साथै देहायबमोजिम जाँच गर्नेछ ः-

(क) निर्देशनको दफा २७ बमोजिम संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी आन्तरिक नीति तथा कार्यविधि जारी गरेको छ, छैन,

(ख) निर्देशनको दफा ३, दफा ८, दफा ११ र दफा १२ बमोजिम सदस्य पहिचान भएको तथा पहिचान अद्यावधिक भइरहेको छ, छैन,

(ग) निर्देशनको दफा १३ को उपदफा (१) र (२) बमोजिम सदस्यको जोखिम मूल्याङ्कन एवं स्तराङ्कनका साथै जोखिम स्तर परिवर्तनसमेतका आधारमा सोही दफाको उपदफा (३) बमोजिम अद्यावधिक भइरहेको छ, छैन,

(घ) निर्देशनको दफा १५ र दफा १९ बमोजिम संस्थाले वित्तीय जानकारी इकाईमा सीमा र शङ्कास्पद कारोबारको प्रतिवेदन पठाएको छ, छैन,

(ङ) खण्ड (ख), (ग) र (घ) बमोजिमको विवरण समान वर्गीकरणका संस्थाहरूको प्रतिवेदनको औसत सङ्ख्या वा अनुपातसँग मेल खान्छ, खाँदैन,

(च) निर्देशनको दफा १६ बमोजिम संस्थाबाट निरन्तर अनुगमन गरिएका सदस्य सङ्ख्या, निर्देशनको दफा ६ र दफा १७ बमोजिम सदस्यता अस्वीकार वा कारोबार सम्बन्ध अन्त्य गरिएका व्यक्तिको सङ्ख्या र निर्देशनको दफा १० बमोजिम वास्तविक धनी पहिचान गरिएका व्यक्तिको सङ्ख्यासमेतबाट संस्थाले ऐन, नियमावली र निर्देशनका व्यवस्थाहरूको पालना गरेको देखिन्छ, देखिदैन,

(छ) कार्यान्वयन अधिकारी, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत, अन्य कर्मचारी, पदाधिकारी एवं सदस्यको क्षमता विकासका साथै संस्थागत प्रणालीको प्रभावकारिता बढाउन अपनाइएका उपायहरू पर्याप्त छन्, छैनन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम प्रतिवेदन जाँच गर्दा निर्देशनको दफा २४ को उपदफा (३) बमोजिम कार्यान्वयन अधिकारी सम्बन्धी जानकारी प्राप्त भए, नभएको समेत भिडाउनुपर्नेछ ।

१३. जानकारी माग गर्नुपर्ने ः (१) दफा १२ बमोजिम संस्थाको प्रतिवेदन जाँच गर्दा संस्थाबाट ऐन, नियमावली र निर्देशनबमोजिम कार्य भएको नदेखिएमा नियमनकारी निकायले सम्बन्धित संस्थासँग पन्ध्र दिनको समय दिई देहायको जानकारी माग गर्नेछ ः-

(क) सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणसम्बन्धी सहकारी संस्थाको आन्तरिक नीति तथा कार्यविधि जारी वा अद्यावधिक नगरिएको भए किन गर्न नसकिएको हो र कहिलेसम्म गरिसक्ने हो ?

(ख) कार्यान्वयन अधिकारी नतोकिएको भए किन तोक्न नसकिएको हो र कहिलेसम्म तोक्ने हो ?

(ग) सदस्य पहिचान नभएको वा पहिचान अद्यावधिक नभएको भए किन हुन नसकेको हो र कहिलेसम्म सम्पन्न भइसक्ने हो ?

(घ) सदस्यको जोखिम मूल्याङ्कन नभएको वा मूल्याङ्कन अद्यावधिक नभएको भए किन हुन नसकेको हो र कहिलेसम्म सम्पन्न भइसक्ने हो ?

(ङ) संस्थाले वित्तीय जानकारी इकाईमा पठाउनुपर्ने सीमा तथा शङ्कास्पद कारोबारको प्रतिवेदन पठाएको नदेखिएमा सोको कारण के हो ?

(च) सदस्य पहिचान वा अद्यावधिक र जोखिम मूल्याङ्कन वा अद्यावधिकतर्फको प्रगतिका साथै सीमा तथा शङ्कास्पद कारोबारको प्रतिवेदनको सङ्ख्या वा अनुपात तुलनात्मक रूपमा न्यून देखिएमा सोको विशेष कारण के हो ?

(छ) निरन्तर अनुगमन, सदस्यता अस्वीकृति वा कारोबार सम्बन्धको अन्त्य एवं वास्तविक धनी पहिचानतर्फ संस्थाको बेवास्ता देखिएमा तत्सम्बन्धमा के समस्या परेको हो ?

(ज) कार्यान्वयन अधिकारी, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत, अन्य कर्मचारी, पदाधिकारी एवं सदस्यको क्षमता विकासका साथै संस्थागत प्रणालीको प्रभावकारीता बढाउन अपनाइएका उपायहरू उल्लेख नभएको वा उल्लिखित उपायहरू अपेक्षित मात्रा र स्तरमा नदेखिएकोमा हालसम्म किन बेवास्ता गरिएको हो र अबको कार्ययोजना के छ ?

(२) उपदफा (१) बमोजिम जानकारी माग गर्दा संस्थाले निर्देशनको व्यवस्था कार्यान्वयनका लागि वार्षिक कार्ययोजना बनाएको वा अन्य व्यवस्था मिलाएको भए सोसमेत पेस गर्न लगाउनुपर्नेछ ।

१४. समष्टिगत विवरणको जाँच ः (१) विभागले दफा १० बमोजिम प्रादेशिक वा स्थानीय नियमनकारी निकायबाट प्राप्त प्रतिवेदनको समष्टिगत विवरणको जाँच गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) को प्रयोजनका लागि विभागले राष्ट्रिय स्तरमा ऐन, नियमावली र निर्देशनका व्यवस्थाहरूको पालनाजनक सूचकहरू उपयोग गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमका सूचकसमेतको आधारमा प्रादेशिक वा स्थानीय नियमनकारी निकायको नियमन क्षेत्राधिकारअन्तर्गतका संस्थाहरूको समष्टिगत विवरण सन्तोषजनक नदेखिएमा विभागले तत्सम्बन्धी जानकारी सम्बन्धित प्रादेशिक वा स्थानीय नियमनकारी निकायमा पठाउन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम जानकारी पठाउँदा विभागले नियमनकारी निकायका तर्फबाट अवलम्बनयोग्य उपायका सुझाव समेत उल्लेख गर्न सक्नेछ ।

(५) उपदफा (३) र (४) बमोजिमको जानकारी विभागले मन्त्रालयमा पठाउन सक्नेछ ।

१५. स्थलगत जाँच : (१) नियमनकारी निकायले आफ्नो नियमन क्षेत्राधिकारअन्तर्गतका देहायका संस्थाहरूमा ऐन, नियमावली र निर्देशनका व्यवस्थाहरू पालना अवस्थाको टोली खटाएर देहायबमोजिम स्थलगत जाँच गर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ :-

(क) दफा ३ वा ५ बमोजिम उच्च अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण प्राथमिकता जनाइएको संस्थाको वर्षमा कम्तीमा एकपल्ट,

(ख) दफा १३ बमोजिम माग गरिएको जानकारी दिइएको समयमा नपठाएको वा पठाएको जानकारी चित्तबुझ्दो नभएको संस्थाको तत्काल र

(ग) दफा ३ बमोजिम मध्यमका साथै न्यून अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण प्राथमिकता जनाइएका संस्थाहरूको नमुना छनौटका आधारमा ।

(२) स्थलगत जाँच टोलीले दफा १२ मा उल्लिखित कुराका अतिरिक्त अनुसूची-४ मा दिइएका विषयको समेत जानकारी लिनुपर्नेछ ।

१६. तथ्य सङ्कलन: स्थलगत जाँच टोलीले अन्य कुराका अतिरिक्त देहायको विधिबाट तथ्य सङ्कलन गर्नुपर्नेछ :-

(क) कार्यान्वयन अधिकारीलगायतका जानिफकारसँगको छलफल तथा अन्तर्वाता,

(ख) साधारणसभा, सञ्चालक समिति, लेखा सुपरिवेक्षण समिति, उपसमिति तथा कर्मचारी बैठकका निर्णयको विषयवस्तु विश्लेषण (कन्टेन्ट एनालाइसिस),

(ग) आन्तरिक नीति, कार्यविधि, आचार संहितालगायतका दस्तावेज,

(घ) कार्यान्वयन अधिकारीको कार्यक्षेत्रगत सर्त (टर्म्स अफ रेफरेन्स) वा कार्यविवरण,

(ङ) प्राविधिक कार्यप्रणालीको परीक्षणमूलक अवलोकन,

(च) लामो फाराम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन (लड्गफर्म अडिट रिपोर्ट) को विवरण र

(छ) अन्य स्रोतको उपयोग ।

१७. तथ्य भिडाउनुपर्ने : स्थलगत जाँच टोलीले आफ्नो कार्यका सिलसिलामा अन्य कुराका अतिरिक्त देहायबमोजिम तथ्य भिडाउनुपर्नेछ :-

(क) संस्थाबाट प्रेषित पछिल्लो चौमासिक वा वार्षिक प्रतिवेदनको विवरण र संस्थाको अभिलेखबाट देखिएको विवरण,

(ख) लामो फाराम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन (लड्गफर्म अडिट रिपोर्ट) र स्थलगत जाँच टोलीलाई दिइएको जानकारी र

(ग) कार्यान्वयन अधिकारी र अन्य स्रोतबाट प्राप्त जानकारी ।

१८. सूचनामा पहुँच नहुने ः दफा १६ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि निर्देशनको दफा २६ मा उल्लेख भएबमोजिम गोपनीयता कायम गर्नुपर्ने सीमा तथा शङ्कास्पद कारोबारको प्रतिवेदनसँग सम्बन्धित व्यक्ति वा संस्थाको नाम नामेसीमा स्थलगत जाँच टोलीको पहुँच हुने छैन ।

तर त्यस्ता प्रतिवेदनको सङ्ख्या, रकम, प्रकृति, प्रकार र गुणस्तरमा भएको वृद्धि र प्रतिवेदनउपर वित्तीय जानकारी इकाईबाट प्राप्त सामान्य पृष्ठपोषणका सम्बन्धमा जानकारी लिन बाधा पर्ने छैन ।

१९. स्थलगत जाँच प्रतिवेदन ः (१) स्थलगत जाँच टोलीले अनुसूची-५ को ढाँचामा नियमनकारी निकायमा प्रतिवेदन पेस गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रतिवेदनसाथ जाँच सूची (चेक लिष्ट) अनुसारको स्थलगत टिपोटको प्रति समेत संलग्न गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको रिपोर्ट तयार गर्दा अनुसूची-४ को महल २ मा उल्लेख भएका विषयहरु समावेश भएको

हुनुपर्नेछ ।

परिच्छेद-५

विशेष जाँच

२०. संरचनागत प्रभावकारिताको जाँच ः स्थलगत जाँच टोलीले ऐन, नियमावली र निर्देशनका व्यवस्थाहरुको परिपालनाका लागि संस्थाले बनाएका नीति, कार्यविधि र कार्यप्रणालीसमेतको संरचनागत (स्ट्रक्चरल) प्रभावकारिताको देहायबमोजिम जाँच गर्नेछ ः-

(क) नीति, कार्यविधि र कार्यप्रणालीको विकास, अवलम्बन एवं अद्यावधीकरण जोखिम विश्लेषणको प्रक्रियाबाट भएको हो, होइन,

(ख) संस्थाका नीतिहरुको स्वामित्व पदाधिकारीहरुदेखि साधारण सदस्यहरुसम्मले लिएका छन्, छैनन्,

(ग) विषयगत सरोकार, संस्थाको दायित्व, दायित्व पूरा गर्ने कार्यविधि एवं कार्यशैलीगत संवेदनशीलता लगायतमा संस्थाका कार्यान्वयन अधिकारीदेखि संलग्न कर्मचारीहरु जानकार छन्, छैनन्,

(घ) संस्थाको कार्यसञ्चालनमा जोखिम पहिचान, विश्लेषण एवं सम्बोधनका उपायहरु अवलम्बन गरिएका छन्, छैनन्,

(ङ) कार्यान्वयन अधिकारीले स्वतन्त्र एवं निर्भीक रूपमा आफ्नो जिम्मेवारी पूरा गर्न सक्ने वातावरण छ, छैन ।

२१. रकम स्थानान्तरण जोखिम (मनी ट्रान्सफर) व्यवस्थापनको जाँच ः रकम स्थानान्तरण (मनी ट्रान्सफर) को कार्यसमेत गर्ने संस्थाको हकमा स्थलगत जाँच टोलीले उक्त संस्थाले अवलम्बन गरेका सदस्य पहिचान, जोखिम विश्लेषण र व्यवस्थापनसमेतका उपायहरूको देहायबमोजिम जाँच गर्नेछ ः-

(क) संस्था र सम्बद्ध बैङ्क वा वित्तीय संस्थाबीचको सम्झौता-पत्रमा ऐन, नियमावली र नेपाल राष्ट्र बैङ्कबाट जारी भएको निर्देशन पालना गर्नुपर्ने सर्त राखिएको छ, छैन,

(ख) संस्थाले रकम स्थानान्तरणमा अन्तर्निहित जोखिमलाई दृष्टिगत गरी निर्देशनका साथै तत्सम्बन्धमा वित्तीय जानकारी इकाई र नेपाल राष्ट्र बैङ्कबाट जारी भएका निर्देशनमुताबिकका उपायहरू अवलम्बन गरेको छ, छैन,

(ग) संस्था र सम्बद्ध बैङ्क वा वित्तीय संस्थाबीच रकम स्थानान्तरणको प्रक्रियामा ऐन, नियमावली र निर्देशनका व्यवस्थाहरूको परिपालना, स्वदेशी स्थानान्तरणमा स्थानान्तरणको प्रयोजन, विदेशबाट आएको रकम भनी भुक्तानी लिन आएको अवस्थामा उक्त रकम विदेशबाट नै आएको हो वा होइन भन्ने सम्बन्धमा सम्बन्धित संस्था वा बैङ्कबाट सूचना लिने परिपाटी छ, छैन ।

२२. सुरक्षात्मक उपायको पर्याप्तताको जाँच ः संस्थाले नयाँ प्रविधिबाट वा व्यक्ति उपस्थित नभई कारोबार सञ्चालन गर्दा निर्देशनको दफा १८ बमोजिम अवलम्बन गरेका सुरक्षात्मक उपायको पर्याप्तताको जाँचका सिलसिलामा स्थलगत जाँच टोलीले देहायका कामकुरामा ध्यान दिनुपर्नेछ ः-

(क) प्रणालीका विशेषताका साथै जोखिम मूल्याङ्कन गरी सम्बोधनका लागि आवश्यक नियन्त्रण बिन्दुहरू लगायत जो-चाहिने निर्धारकहरू (स्फेसिफिकेसन) सहितको विस्तृत एवं विश्वसनीय प्राविधिक प्रतिवेदन लिई तदनुसारको प्राविधिक नियन्त्रण संरचना सुनिश्चित गरिएको छ, छैन,

(ख) खण्ड (क) बमोजिमको प्राविधिक नियन्त्रण संरचनासँग तादात्म्य रहने गरी ऐन, नियमावली र निर्देशनका व्यवस्थाहरू परिपालनाका लागि प्रशासकीय कार्यविभाजन, आन्तरिक जाँच (इन्टरनल चेक), अभिलेखीकरण, सुपरीवेक्षण र जवाफदेही स्थापनासमेतको आधिकारिक रूपमा स्वीकृत कार्यविधि छ, छैन,

(ग) प्राविधिक एवं प्रशासकीय कार्यप्रणालीका सम्बन्धमा सम्बद्ध कर्मचारीहरू प्रशिक्षित छन, छैनन् ।

२३. सहकारी बैङ्क तथा सङ्घको कार्यप्रणालीगत पहुँचको जाँच ः स्थलगत जाँच टोलीले सहकारी बैङ्कका साथै सदस्य संस्थाहरूसँग वित्तीय कारोबार गर्ने सङ्घको हकमा देहायबमोजिम कार्यप्रणालीगत पहुँचसमेतको जाँच गर्नुपर्दछ ः-

(क) संस्थालाई सदस्यता प्रदान गर्दा आवेदक प्रारम्भिक संस्थाले आफ्ना सदस्यहरूको रोहमा सदस्य पहिचान तथा सम्पुष्टि, जोखिम व्यवस्थापन, सीमा तथा शङ्कास्पद कारोबारको प्रतिवेदन, आन्तरिक नीति तथा कार्यविधि तर्जुमा, नियमनकारी निकायमा प्रतिवेदन, एकीकृत सूचना प्रणालीमा आबद्धता, कार्यान्वयन अधिकारीलगायत निर्देशनका व्यवस्थाहरू पालना गरे, नगरेको हेर्ने तथा सोको सम्पुष्टि गर्ने नीति, कार्यविधि एवं परिपाटी भए, नभएको,

(ख) मौजुदा सदस्य संस्थाहरूको हकमा खण्ड (क) बमोजिम गरे, नगरेको हेर्ने तथा सोको सम्पुष्टि गर्ने नीति, कार्यविधिका साथै समय सीमासहितको कार्ययोजना एवं कार्यान्वयन व्यवस्था भए, नभएको,

(ग) आवेदक सङ्घ वा सहकारी बैङ्क वा मौजुदा सदस्य सङ्घ वा सहकारी बैङ्कको हकमा त्यस्तो सङ्घ वा सहकारी बैङ्कले पनि आफ्नो तहमा आवेदक सङ्घसंस्था वा सहकारी बैङ्क वा मौजुदा सङ्घसंस्था वा बैङ्कको रोहमा खण्ड (क) र (ख) बमोजिम गरे, नगरेको हेर्ने तथा सोको सम्पुष्टि गर्ने नीति, कार्यविधि, कार्ययोजना एवं कार्यान्वयन व्यवस्था भए, नभएको,

(घ) खण्ड (ख) वा (ग) बमोजिम नगर्ने मौजुदा सदस्य संस्था, सङ्घ वा सहकारी बैङ्कसँग केही समयका लागि सम्बन्ध निलम्बन गर्ने वा दिइएको समयभित्र पनि बेवास्ता गरिराखेमा सदस्यता अन्त्य गर्ने नीतिगत व्यवस्था एवं सो पालनाको परिपाटी भए, नभएको ।

परिच्छेद-६

निगरानी सूची

२४. सिफारिस गर्न सक्ने ः (१) स्थलगत जाँच टोलीले आफ्नो कार्यका सिलसिलामा उच्च अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण प्राथमिकतामा रहेको संस्थाको हकमा देहायको कुनै अवस्था भएमा निगरानी सूचीमा राख्न सिफारिस गर्न सक्नेछ ः-

(क) स्थलगत जाँचबाट ऐन, नियमावली तथा निर्देशनका व्यवस्थाहरूको पालनामा गम्भीर बेवास्ता गरेको,

(ख) स्थलगत जाँच गर्दा झुटो विवरण राख्ने, दिने वा पठाउने गरेको वा

(ग) स्थलगत जाँच कार्यमा असहयोग गरेको ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सिफारिस गर्दा स्थलगत जाँच टोलीले तत्सम्बन्धी कारण र आधारसमेत खुलाउनुपर्नेछ ।

२५. प्रतिक्रिया माग गर्न सक्ने ः दफा २४ बमोजिमको सिफारिस प्राप्त भएकोमा नियमनकारी निकायले सात दिनको म्याद दिई संस्थाको प्रतिक्रिया माग गर्न सक्नेछ ।

२६. निगरानी सूचीमा राख्न सक्ने ः (१) संस्थाले दफा २५ बमोजिम दिइएको म्यादभित्र प्रतिक्रिया नपठाए वा प्राप्त प्रतिक्रिया चितबुझ्दो नभए नियमनकारी निकायले त्यस्तो संस्थालाई बढीमा एक वर्षका लागि निगरानी सूचीमा राख्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निगरानी सूचीमा राखिएको बेहोराको जानकारी सम्बन्धित संस्थाका साथै त्यस्तो संस्था सदस्य रहेको सङ्घ र बैङ्कसमेतलाई दिनुपर्नेछ ।

२७. कार्ययोजना पेस गर्न निर्देशन दिनुपर्ने ः (१) दफा २६ बमोजिम निगरानी सूचीमा राखिएको संस्थालाई नियमनकारी निकायले बढीमा पन्ध्र दिनको म्याद दिई निगरानी अवधिभित्रै ऐन, नियमावली तथा निर्देशनका व्यवस्थाहरूको पालना गरिसक्ने गरी मासिक तालिकासहितको कार्ययोजना पेस गर्न निर्देशन दिनुपर्नेछ ।

(२) संस्थाले उपदफा (१) बमोजिम निर्देशन प्राप्त भएपश्चात पेश गरेको कार्य योजना कार्यान्वयनको मासिक प्रगति विवरण अर्को महिनाको सात गतेभित्र नियमनकारी निकायमा पठाउनुपर्नेछ ।

२८. निरन्तर अनुगमन गर्नुपर्ने ः नियमनकारी निकायले दफा २६ बमोजिम निगरानी सूचीमा राखिएको संस्थाको देहायबमोजिम निरन्तर अनुगमन गर्नुपर्नेछ ः-

(क) दफा २७ को उपदफा (२) बमोजिम प्राप्तहुने कार्ययोजनाको मासिक प्रगति विवरण जाँच गर्ने र

(ख) आवश्यकतानुसार टोली खटाएर स्थलगत जाँच गराउने ।

२९. निगरानी सूचीबाट हटाउन सक्ने ः दफा २८ बमोजिम निरन्तर अनुगमन गर्दा संस्थाले कार्ययोजना बमोजिम ऐन, नियमावली तथा निर्देशनका व्यवस्थाहरूको पालना गरेको वा थालनी गरेको देखिएमा नियमनकारी निकायले जुनसुकै बेला संस्थालाई निगरानी सूचीबाट हटाउन सक्नेछ ।

३०. जानकारी गराउनुपर्ने ः (१) दफा २६ बमोजिम कुनै संस्थालाई निगरानी सूचीमा राखिएको वा दफा २९ बमोजिम त्यस्तो सूचीबाट हटाइएको जानकारी स्थानीय नियमनकारी निकायले प्रादेशिक नियमनकारी निकायका साथै विभागमा र प्रादेशिक नियमनकारी निकायले विभागमा पठाउनुपर्नेछ ।

(२) विभागले उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त जानकारीसमेतका आधारमा एकीकृत अभिलेख खडा गरी अद्यावधिक प्रतिवेदन वार्षिक रूपमा मन्त्रालयमा पठाउनुपर्नेछ ।

३१. कारवाही गर्न सक्ने ः दफा २७ बमोजिम कार्ययोजना पेस नगर्ने वा दफा २८ बमोजिम निरन्तर अनुगमन गर्दा पेस गरेको कार्ययोजना बमोजिम सन्तोषजनक रूपमा कार्य सम्पन्न वा कार्यारम्भसमेत नगर्ने सहकारी संस्थालाई नियमनकारी निकायले निर्देशनको दफा ३२ बमोजिम कारवाही गर्न सक्नेछ ।

तर यसमा लेखिएको कुनै कुराले ऐन, नियमावली तथा निर्देशनका व्यवस्थाहरूको पालना नगर्ने निगरानी सूचीमा नरहेको संस्थालाई निर्देशनको दफा ३२ बमोजिम कारवाही गर्न बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

परिच्छेद-७

विविध

३२. विभागको सहयोग माग गर्न सक्ने ः (१) प्रादेशिक वा स्थानीय नियमनकारी निकायले यस कार्यविधिबमोजिम सम्पादन गर्नुपर्ने स्थलगत जाँचलगायतको जुनसुकै कार्यका सिलसिलामा विभागको सहयोग माग गर्न सक्नेछ ।

(२) विभागले उपदफा (१) बमोजिम माग भइआएको सहयोग यथाशक्य उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

३३. आचार संहिता बनाई लागू गर्न सक्ने ः विभागले स्थलगत जाँच टोलीको आचार संहिता बनाई लागू गराउन सक्नेछ ।

३४. आधा, अड्काउ फुकाउन सक्ने ः यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा, अड्काउ परेमा विभागले फुकाउन सक्नेछ ।

३५. व्याख्या गर्ने अधिकार ः यो कार्यविधिको व्याख्या गर्ने अधिकार रजिष्ट्रारमा रहनेछ ।

अनुसूची १

सुपरिवेक्षण प्राथमिकता स्तराङ्कन तालिका

(दफा ३ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

संस्थाको नाम, ठेगाना ः ..... दर्ता नं. ः .....विषयगत वर्गीकरण ः .....

सि. नं. निर्धारक जनाउ कैफियत

छ □ छैन ×

(१) (२) (३) (४) (५)

१. बचत दायित्व वा बचत परिचालन नगर्ने भए सेयर पुँजी रु. ५ करोडभन्दा बढी छ, छैन ?

२. एक स्थानीय तहभन्दा बढी कार्यक्षेत्र छ, छैन ?

३. सीमावर्ती वा महानगरीय कार्यक्षेत्र पर्दछ, पर्दैन ?

४. संस्थाले बहुउद्देशीय वा बचतऋणबाहेकको विषयगत संस्थाको रूपमा दर्ता भएर पनि बचतऋणकै मुख्य कारोबार गरेको छ, छैन वा बचतऋणकै विषयगत संस्थाको रूपमा दर्ता भएर पनि अनियमित प्रकृतिको बचतको अंस ३० प्रतिशतभन्दा बढी छ, छैन ?

५. संस्थाको सञ्चालनमा कार्यकारी सञ्चालकको रूपमा वा अन्यथा एकै व्यक्ति वा सीमित व्यक्तिहरूको बोलबाला छ, छैन ?

६. संस्थामा घर-जग्गा, सुन-चाँदी, आयात-निर्यात व्यवसायमा संलग्न व्यवसायीका साथै वर्तमान वा पूर्व उच्चपदस्थ व्यक्तिहरूको यथार्थ वा अनुमानित सदस्यता उल्लेखनीय छ, छैन ?

७. बचत परिचालन गर्ने संस्था भए ः प्रोबेसनु वा समतुल्य प्रमाणीकरण विधिमा सहभागी हुन अनिच्छुक छ, छैन वा इच्छुक वा सहभागी नै भएर पनि प्रमाणीकरणमा असफल भएको छ, छैन र बचत परिचालन नगर्ने संस्था भए सदस्य केन्द्रीयता सूचकाङ्क गणना गर्न अनिच्छुक छ, छैन वा गरेको भए तापनि ४५ भन्दा कम मान छ, छैन ?

८. ऐन, नियमावली तथा निर्देशनको कार्यान्वयनमा आधार स्तम्भको रूपमा रहेका नीति तथा कार्यविधि नबनाएको, जोखिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन नभएको, कार्यान्वयन अधिकारीको नियुक्ति नगरेको, सीमा तथा शङ्कास्पद कारोवार प्रतिवेदन नपठाएको, ऐनको परिच्छेद ६ख. तथा सोसम्बन्धी नियमावली, २०७० को कार्यान्वयन व्यवस्था नमिलाएको वा उच्च पदस्थ व्यक्तिलगायत उच्च जोखिम भएकोमा बृहत् ग्राहक पहिचान गर्ने परिपाटी नबसालेको अवस्था छ, छैन ?

तयार गर्ने

प्रमाणित गर्ने

दस्तखत ः

दस्तखत ः

नाम ः

नाम ः

पद ः

पद ः

अनुसूची २

नियमनकारी निकायले खडा गर्ने चौमासिक वा वार्षिक प्रतिवेदन प्राप्त लगतको ढाँचा

(दफा ७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

नियमनकारी निकाय ः

आर्थिक वर्ष ः

अवधि ः पहिलो चौमासिक दोस्रो चौमासिक तेस्रो चौमासिक वार्षिक

अद्यावधीकरण दिनाङ्क ः साउन ७ भदौ ७ मङ्सिर ७ पुस ७

चैत्र ७ वैशाख ७

सि.नं. संस्थाको नाम, ठेगाना किसिम

बचतऋण-१

बहुउद्देश्यीय-२

कृषि-३

अन्य-४ प्रतिवेदन गर्नुपर्ने अवधि

चौमासिक-१

वार्षिक-२ सुपरिवेक्षण प्राथमिकता

उच्च-१

मध्यम-२

न्यून-३ अवधिको प्रतिवेदन प्राप्त मिति विवरण

पूर्ण □

अपुरो रु कैफियत प्रतिवेदनको ताकेता मिति

(१) (२) (३) (४) (५) (६) (७) (८) (९)

१.

२.

३.

४.

५.

६.

७.

८.

९.

१०.

११.

१२.

तयार गर्ने

दस्तखत ः

नाम ः

प्रमाणित गर्ने

दस्तखत ः

नाम ः

पद ः

पद ः

अनुसूची ३

प्रादेशिक र स्थानीय नियमनकारी निकायले विभागमा पठाउने समष्टिगत विवरणसहितको प्रतिवेदनको ढाँचा
(दफा ९ र १० सँग सम्बन्धित)

प्रतिवेदन पठाउने कार्यालय ः ... ..

प्रतिवेदन पठाएको कार्यालय ः □ सहकारी विभाग □ ... ..

प्रतिवेदन अवधि ः आव २०... □ पहिलो चौमासिक □ दोस्रो चौमासिक □ तेस्रो चौमासिक □ वार्षिक

अद्यावधीकरण मिति ः □ मङ्सिर ७ □ चैत्र ७ □ साउन ७

सि.नं. विवरण रु. ५ करोडभन्दा बढी जायजैथा भएका संस्था रु. ५ करोडभन्दा घटी जायजैथा भएका
संस्था सङ्घ सहकारी बैङ्क जम्मा कैफियत

(१) (२) (३) (४) (५) (६) (७) (८)

१.

१.१

१.२ नियमन क्षेत्राधिकारका जम्मा सहकारी संस्था

सक्रिय

निष्क्रिय

२.

२.१

२.२

२.३

२.४

२.५ संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण प्राथमिकता वर्गीकरण

उच्च

मध्यम

न्यून

वर्गीकरण गरिनसकेको

निष्क्रिय

३.

३.१

३.१.१

३.१.२

३.२

३.२.१

३.२.२

३.३ अद्यावधीकरण दिनाङ्कसम्म प्रतिवेदन पठाउने सहकारी संस्था

उच्च सुपरिवेक्षण प्राथमिकता

सङ्ख्या

प्रतिशत (२.१) को

अन्य सुपरिवेक्षण प्राथमिकता

सङ्ख्या

प्रतिशत (२.२+२.३ +२.४ को)

प्रतिवेदन त पठाएको तर विवरण अपुरो देखिएकाको सङ्ख्या

(३.१.१ वा ३.२.१ मा नपरेका मात्र)

४.

४.१

४.२

४.३ अद्यावधीकरण दिनाङ्कसम्म प्रतिवेदन पठाउने सहकारी संस्थाको वर्गीकरण (३.१.१ +३.२.१)

बचतऋण सङ्ख्या

बहुउद्देशीय सङ्ख्या

अन्य सङ्ख्या

५. अद्यावधीकरण दिनाङ्कसम्म ताकेता-पत्र पठाएका सहकारी संस्थाका सङ्ख्या

६. अद्यावधीकरण दिनाङ्कसम्म नीति तथा कार्यविधि जारी गरेका सहकारी संस्था सङ्ख्या

७. अद्यावधीकरण दिनाङ्कसम्म नीति तथा कार्यविधि अद्यावधिक गरेका सहकारी संस्था सङ्ख्या

८. अद्यावधीकरण दिनाङ्कसम्म कार्यान्वयन अधिकारी तोकिएको जानकारी पठाएका सहकारी संस्था सङ्ख्या

९. अद्यावधीकरण दिनाङ्कसम्म सदस्यको जोखिम मूल्याङ्कन गरेका सहकारी संस्था सङ्ख्या

१०. अद्यावधीकरण दिनाङ्कसम्म सदस्यको जोखिम मूल्याङ्कन अद्यावधिक गरेका सहकारी संस्था सङ्ख्या

११.

११.१

११.२

११.३ सहकारी संस्थाले गरेको अद्यावधिक मूल्याङ्कनअनुसार सदस्यता विवरण

उच्च जोखिम सङ्ख्या

मध्यम जोखिम सङ्ख्या

न्यून जोखिम सङ्ख्या

१२. सहकारी संस्थामा उच्चपदस्थ पदाधिकारी सदस्य सङ्ख्या

१३. सहकारी संस्थाले बृहत् रूपमा पहिचान गरेका सदस्य सङ्ख्या

१४. प्रतिवेदन अवधिमा असामान्य कारोबार सङ्ख्या

१५.

१५.१

१५.२ प्रतिवेदन अवधिमा वित्तीय जानकारी इकाईमा पठाएको कारोबार प्रतिवेदन सङ्ख्या

सीमा कारोबार

शङ्कास्पद कारोबार

१६. प्रतिवेदन अवधिमा सहकारी संस्थाबाट भएको वास्तविक धनी पहिचानको सङ्ख्या

१७. प्रतिवेदन अवधिमा पहिचान अद्यावधिक गरिएका सदस्य सङ्ख्या

१८. प्रतिवेदन अवधिमा जोखिमस्तर परिवर्तन भएका सदस्य सङ्ख्या

१९. प्रतिवेदन अवधिमा सहकारी संस्थाबाट अनुगमन गरिएका सदस्य सङ्ख्या

२०. पहिचान पूरा नभएको सङ्ख्या कारण सदस्यता अस्वीकार वा सम्बन्ध अन्त्य गरिएकाको सङ्ख्या

२१.

२१.१

२१.२ अद्यावधीकरण दिनाङ्कसम्म क्षमता विकासका कार्य गरेका सहकारी संस्था

कर्मचारीलगायतको प्रशिक्षण गर्ने सङ्ख्या

संस्थागत प्रणालीको स्तरोन्नति गर्ने सङ्ख्या (पहुँच (एप्रोच) प्रक्रिया, प्रविधि, संयन्त्र, संरचनालगायतका विशेष व्यवस्था)

तयार गर्ने

प्रमाणित गर्ने

दस्तखत ः

दस्तखत ः

नाम ः

नाम ः

पद ः

पद ः

अनुसूची ४

स्थलगत जाँच सूची (चेक लिस्ट)

(दफा १५ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

सि.नं. विषय निर्देशनको दफा विधि कैफियत

(१) (२) (३) (४) (५)

१.

१.१

१.२

१.३

१.४

१.५

१.६

१.७

सदस्य पहिचान तथा सम्पुष्टि

निर्देशनमा भनिएबमोजिमको कागजात, विवरण, सहीछाप लिने गरेको, नगरेको ?

फाराम भराउने औपचारिकतामात्र पूरा गर्ने गरिएको छ वा विवरण केलाउने परिपाटीसमेत रहेको छ ?

अनौपचारिक रूपमा बढ्ने चलन छ, छैन ?

सरलीकृत पहिचान र उच्चपदस्थ व्यक्ति वा बृहत् रूपमा पहिचान गर्नुपर्ने व्यक्तिका हकमा पहिचानको तरिकामा के-कस्तो फरक छ ?

सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ३० को उपदफा (२) बमोजिमको सङ्घसंस्था वा निकायको हकमा आवश्यक पहिचानजनक कागजात लिने, गरे, नगरेको ?

विद्यमान सदस्यको पहिचान तथा सम्पुष्टिको कार्य के-कति सम्पन्न भएको छ ?

पहिचान पूरा नभएको कारण सदस्यता नदिइएको उदाहरण छ, छैन ?

३

४

८, ११ र १२

९, ३(२)(ग)

- ६ इड कार्यान्वयन अधिकारीलगायत कर्मचारीसँगको अर्धसंरचित जानिफकारी अन्तर्वार्ता
इड उपयोग गरिएका फारामहरूको अवलोकन
इड सदस्य पहिचान कार्यविधि वा त्यस्तै अन्य दस्तावेजको पुनरावलोकन
इड प्रगति प्रतिवेदन तथा लामो फाराम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको तुलनात्मक विश्लेषण आदि इड
व्यक्तिगत पहिचान फाइल, कागजात, विवरण नहेरी कार्यविधिगत व्यवस्थामा मात्र ध्यान दिनुपर्ने ।

२. वास्तविक धनी तथा हिताधिकारीको पहिचान ३(३) र १० - ऐ- - ऐ-

३.

३.१

३.२

३.३

३.४

३.५ सदस्य जोखिम व्यवस्थापन

जोखिम पहिचान तथा मूल्याङ्कन गर्दा के-कस्ता आधार लिने गरिएको छ ?

उच्च, मध्यम र न्यून स्तरमा वर्गीकृत सदस्य सङ्ख्या र अनुपात स्वाभाविक देखिन्छ, देखिँदैन ?

निर्देशनमा भनिएमुताबिक जोखिम मूल्याङ्कनको अद्यावधीकरण गर्ने गरिएको छ, छैन ?

अद्यावधीकरणका क्रममा जोखिमस्तर परिवर्तन गरिएको उदाहरण छ, छैन ?

उच्च जोखिम व्यवस्थापनका लागि के-कस्ता उपाय अपनाइएका छन् ?

१३ र १६ड्ड कार्यान्वयन अधिकारीलगायत संलग्न कर्मचारीसँगको अर्धसंरचित जानिफकारी अन्तर्वाता

ड्ड जोखिमावस्थाअनुसार सदस्यहरूको वर्गीकृत विवरणको विश्लेषण

ड्ड प्रगति प्रतिवेदन तथा लामो फाराम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको तुलनात्मक लेखाजोखा आदि ड्ड
व्यक्तिगत जोखिम विश्लेषणसँग सम्बन्धित कागजात नहेरी समष्टिगत विवरण एवं सामान्य प्रक्रियामा
केन्द्रित रहनुपर्ने ।

४.

४.१

४.२

४.३ सुरक्षात्मक उपायको अवलम्बन

नयाँ प्रविधिको उपयोगपूर्व जोखिम मूल्याङ्कन गरिएको हो, होइन ?

जोखिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदन अपेक्षित विस्तृतिमा तयार पारिएको छ, छैन ?

प्राविधिक एवं प्रशासकीय कार्यविधिमा जोखिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदनका सिफारिसमुताबिकका उपायहरू अपनाइएका छन्, छैनन् ? १८ इड नयाँ प्रविधि उपयोग गर्दाको जोखिम मूल्याङ्कन प्रतिवेदनका साथै स्वीकृत प्राविधिक एवं प्रशासकीय कार्यविधिको पुनरावलोकन

इड प्रणालीगत विशेषताहरूको परीक्षणमूलक अवलोकन

इड संलग्न प्राविधिक कर्मचारीहरूसँगको अर्धसंरचित जानिफकारी अन्तर्वाता

इड साधारण सभा, सञ्चालक समिति, लेखा सुपरिवेक्षण समिति, उपसमितिका निर्णयको विषयवस्तु विश्लेषण (कन्टेन्ट एनालाइसिस) आदि

५.

५.१

५.२

५.३ कारोबार

असामान्य कारोबार जनाउने परिपाटी छ, छैन ?

सीमा कारोबारको स्रोत खुलासा लिने गरिएको छ, छैन ?

ऐनको दफा ६ र ७ण. मा उल्लिखित व्यक्तिका अतिरिक्त पहिचानका आधार पूरा नभएका व्यक्तिसँग कारोबार गर्ने गरिएको छ, छैन ? १४, १५ र १७ इड असामान्य कारोबार अभिलेखको ढाँचा अवलोकन

इड सीमा कारोबारको स्रोत खुलासाका लागि उपयोग गरिएका फारामहरूको अवलोकन

इड कार्यान्वयन अधिकारीलगायत संलग्न कर्मचारीहरूसँगको अर्धसंरचित जानिफकारी अन्तर्वाता आदि इड विवरणसहितका ढाँचा, फाराम नहेरी खाली ढाँचा, फाराममात्र हेर्नुपर्ने ।

६.

६.१

६.२

६.३ सीमा तथा शङ्कास्पद कारोबारको प्रतिवेदन

नियमित रूपमा वित्तीय जानकारी इकाईमा प्रतिवेदन पठाउने गरिएको छ, छैन ?

संस्थाको प्रकृति र कारोबार हेरी प्रतिवेदन सङ्ख्या, पटक (फ्रिक्वेन्सी) र अनुपात स्वाभाविक देखिन्छ, देखिँदैन ?

असामान्य कारोबार हेरी शङ्कास्पद कारोबारको प्रतिवेदन सङ्ख्या, पटक (फ्रिक्वेन्सी) र अनुपात के-कस्तो देखिन्छ ? १९ र २०इड प्रतिवेदनको साङ्ख्यिक विवरणको अवलोकन

इड कार्यान्वयन अधिकारीसँगको अर्धसंरचित जानिफकारी अन्तरवार्ता आदि इड व्यक्तिगत विवरण नहेरी समष्टिगत सङ्ख्याको विवरणमात्र हेर्नुपर्ने ।

७.

७.१

७.२

७.३

नियमनकारी निकायमा प्रतिवेदन

चौमासिक वा वार्षिक प्रतिवेदन नियमित रूपमा पठाइएको छ, छैन ?

प्रतिवेदनको विवरण अभिलेखसँग मेल खान्छ, खाँदैन ?

एकीकृत सूचना प्रणालीमा आबद्ध भएर नित्य तथ्याङ्क अद्यावधीकरण गर्ने गरिएको देखिन्छ, देखिँदैन ? २८ र २९

इड प्रतिवेदन तथा अभिलेखको विवरण अवलोकन आदि

८. वित्तीय जानकारी इकाईको निर्देशन पालना २१ इड निर्देशनबमोजिम गरेका कामकुराको पालना झल्किने ढाँचा, फारामको अवलोकन

इड कार्यान्वयन अधिकारीसँगको अर्धसंरचित जानिफकारी अन्तर्वार्ता आदि इड विवरण भएका नहेरी विवरण नभएका ढाँचा, फाराममात्र हेनुपर्ने ।

९.

९.१

९.२

९.३

९.४

९.५ कार्यान्वयन अधिकारीको प्रभावकारिता

कार्यान्वयन अधिकारी तोके, नतोकेको ?

कार्यान्वयन अधिकारीलाई आवश्यक अधिकार, प्रशिक्षण र स्रोतको व्यवस्था भए, नभएको ?

कार्यान्वयन अधिकारीले आवश्यक अभिलेख राखे, नराखेको ?

प्रमुख कार्यकारी अधिकृतले गर्नुपर्ने कार्य गरे, नगरेको ?

सञ्चालक समितिले गर्नुपर्ने समीक्षा गरे, नगरेको ? २२, २३, २४ र ३० इड कार्यान्वयन अधिकारीको कार्यक्षेत्रगत सर्त (टम्स अफ रेफरेन्स) वा कार्यविवरणको अवलोकन

इड कार्यान्वयन अधिकारी, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत र अध्यक्षलगायतका सञ्चालकसँगको अर्धसंरचित जानिफकारी अन्तर्वार्ता

इड सञ्चालक समितिका साथै कर्मचारी बैठकका निर्णयहरूको विषयवस्तु विश्लेषण (कन्टेन्ट एनालाइसिस) आदि

१०.

१०.१

१०.२

१०.३ आन्तरिक नीति तथा कार्यविधि

आन्तरिक नीति तर्जुमा गरे, नगरेको ?

आन्तरिक कार्यविधि तर्जुमा गरे, नगरेको ?

तर्जुमा भएका नीति तथा कार्यविधि ऐन, नियमावली तथा निर्देशनका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयन गर्न प्रभावकारी रहे, नरहेको ? २७ इड आन्तरिक नीति तथा कार्यविधिको विषयवस्तु विश्लेषण (कन्टेन्ट एनालाइसिस)

इड कार्यान्वयन अधिकारी, प्रमुख, कार्यकारी अधिकृत, अध्यक्षलगायतसँगको अर्धसंरचित जानिफकारी अन्तर्वार्ता आदि

११.

११.१

११.२ गोपनीयता

वित्तीय जानकारी इकाईमा पठाइएको प्रतिवेदनको गोपनीयता कायम राख्न अपनाइएका उपायहरू पर्याप्त छन्, छैनन् ?

जोखिम विश्लेषणलगायतको सूचनाको गोपनीयता कायम नरहेको भन्ने, गुनासो आएको छ, छैन ? २६ इड कार्यान्वयन अधिकारीसँगको जानिफकारी अन्तरवार्ता आदि

१२.

१२.१

१२.२

१२.३

१२.४

१२.५ सहकारी बैङ्क तथा वित्तीय सङ्घको कार्यप्रणालीगत पहुँच

आवेदक संस्थाको पहिचानजनक कागजात लिने एवं सम्पुष्टि गर्ने गरिएको छ, छैन ?

सदस्यता दिँदा आवेदक संस्थाले निर्देशनका व्यवस्थाहरू पालना गरे, नगरेको पहिचान हुने गरी आवेदक संस्थाको आन्तरिक नीति तथा कार्यविधिको प्रति, कार्यान्वयन अधिकारी नियुक्त गरेको वा तोकेको पत्र, नियमनकारी निकायमा पठाएको पछिल्लो प्रतिवेदनको प्रतिलिपिलगायतका कागजात लिने तथा सम्पुष्टि गर्ने गरी आफ्नो सहकारी बैङ्क वा वित्तीय सङ्घको आन्तरिक नीति तथा कार्यविधिमा व्यवस्थाका साथै तदनुसार अभ्यास गरिएको छ, छैन ?

विद्यमान सदस्य संस्थाहरूको हकमा पनि माथि १२.१ र १२.२ बमोजिम पहिचान अद्यावधीकरण गर्ने गरेको देखिन्छ, देखिँदैन ?

सदस्य संस्थाले निर्देशनबमोजिम अग्रतापूर्ण रूपमा निरन्तर कार्य गरिरहेको जनाउ मिल्ने गरी प्रगति विवरण लिने तथा उपयुक्त विधिबाट सोको सम्पुष्टि एवं निरन्तर अनुगमन गर्ने परिपाटी बसालिएको छ, छैन ?

माथि १२.१, १२.२, १२.३ वा १२.४ बमोजिम नभएकोमा आवेदक संस्थालाई सदस्यता नदिएको वा विद्यमान सदस्य संस्थाको सदस्यता अन्त्य गरिएको वा त्यस सिलसिलामा कारबाई चलाइएका उदाहरण छन्, छैनन् ? ३(२)(ग)

इड कार्यान्वयन अधिकारीसँगको अर्धसंरचित जानिफकारी अन्तरवार्ता

इड आन्तरिक नीति तथा कार्यविधि पुनरावलोकन

इड उपयोग गरिएका फारामहरूको अवलोकन आदि इड सहकारी बैङ्क वा सङ्घले संस्थाले नियमनकारी निकायमा पठाएको प्रतिवेदनको प्रति लिन हुन्छ तर वित्तीय जानकारी इकाईमा पठाएको प्रतिवेदनको हकमा निःतान्त गोप्य रहने भएकाले माग गर्न वा दिन हुँदैन (समष्टिगत साङ्ख्यिक विवरण भने निर्देशन पालना अवस्थाको जानकारीको प्रयोजनार्थ लिन वा दिन मिल्ने हुन्छ) ।

१३.

१३.१

१३.२

१३.३

रकम स्थानान्तरण (मनी ट्रान्सफर) को जोखिम व्यवस्थापन

आन्तरिक नीति तथा कार्यविधिले सम्बोधन गरेको, छ, छैन ?

सम्झौता-पत्रमा सर्तहरू राखिएका छन्, छैनन् ?

रकम स्थानान्तरण -मनी ट्रान्सफर) को सीमा तथा शङ्कास्पद कारोबार प्रतिवेदनको सङ्ख्या, अनुपात र पटक (फ्रिक्वेन्सी) समेतबाट आन्तरिक नीति, कार्यविधि एवं सम्झौताका व्यवस्थाहरू पालना भइरहेको पुष्टि मिल्दछ, मिल्दैन ? १३ इड आन्तरिक नीति तथा कार्यविधिका साथै सम्झौता-पत्रको पुनरावलोकन

इड कार्यान्वयन अधिकारीसँगको अर्धसंरचित जानिफकारी अन्तर्वार्ता

इड रकम स्थानान्तरण (मनी ट्रान्सफर) विशेषको सीमा तथा शङ्कास्पद कारोबार प्रतिवेदनको साङ्ख्यिक विवरण आदि इड व्यक्तिगत विवरण नहेरी समष्टिगत विवरणमात्र हेर्नुपर्ने ।

१४.

१४.१

१४.२

आवश्यक उपायहरूको अवलम्बन

निर्देशनमा उल्लिखित व्यवस्थाबाहेक ऐन तथा नियमावलीअन्तर्गतको दायित्व पूरा गर्ने सिलसिलामा संस्थाबाट के-कस्ता उपायहरू अपनाइएका छन् ?

माथि १४.१ मा जनाइएका उपायहरू संस्थाले आफ्नै रचना वा अनुभवबाट अपनाएका हुन् वा अन्यत्रको देखासिकीबाट ? ३१ इड साधारण सभा, सञ्चालक समिति, लेखा सुपरिवेक्षण समिति, उपसमितिका निर्णयको विषयवस्तु विश्लेषण (कन्टेन्ट एनालाइसिस)

इड कार्यान्वयन अधिकारीलगायतका कर्मचारीसँगको अर्धसंरचित जानिफकारी अन्तर्वार्ता

इड अपनाइएका उपायहरूको कार्यविधिगत प्रावधान वा कार्यक्रमगत विवरणको अवलोकन आदि

१५.

१५.१

१५.२ निगरानी सूचीमा रहेको सहकारी संस्थाको विशेष परिपालना

नियमनकारी निकायमा पेस गरेको मासिक कार्ययोजनाबमोजिम कार्यहरू तदारुकताका साथ भइरहेका छन्, छैनन् ?

निगरानी सूचीबाट हटाउने गरी संस्थाले नियमनकारी निकायमा कुनै प्रतिवेदन पेस गरेको भए के-कस्ता आधार देखिन्छन् । - इड कार्ययोजना र सम्पादित कार्यहरूको विवरण अवलोकन

इड छनौट कर्मचारीका साथै सञ्चालक र सदस्य पङ्क्तिसँगको अर्धसंरचित जानिफकारी अन्तर्वाता

इड सहकारी संस्थाको तर्फबाट निगरानी सूचीबाट हटाउन दिइएको प्रतिवेदनको पुनरावलोकन

इड साधारण सभा, सञ्चालक समिति, लेखा सुपरिवेक्षण समिति, उपसमितिहरूको निर्णयको विषयवस्तु विश्लेषण (कन्टेन्ट एनालाइसिस) आदि इड सहकारी संस्थाको तर्फबाट नियमनकारी निकायमा पठाइनसकेको तर त्यस प्रयोजनार्थ तयार गरेको प्रतिवेदनका आधारसमेत हेर्न सकिने ।

अनुसूची ५

स्थलगत जाँच प्रतिवेदनको ढाँचा

(दफा १९ सँग सम्बन्धित)

खण्ड क

परिचय

१. सहकारी संस्थाको नाम, ठेगाना ः ... ..

२. दर्ता नं. ः ... ३. दर्ता मिति ः ... ..

४. विषयगत वर्गीकरण ः ...

५. कार्यक्षेत्र ः ....

६. सदस्य सङ्ख्या ः ...

७. सेयर पुँजी ःरु. ...

८. बचत दायित्व ः रु. ...

९. स्थलगत जाँच गरेको मिति ः २०...÷...÷...

खण्ड ख

संरचनात्मक व्यवस्था

१०. आन्तरिक नीति तथा कार्यविधि

... ..

... ..

... ..

११. जोखिम क्षेत्र विश्लेषण तथा अद्यावधीकरण

... ..

... ..

१२. जोखिम क्षेत्र विश्लेषणका आधारमा आन्तरिक नीति, कार्यविधिको अद्यावधीकरण

... ..

... ..

... ..

१३. कार्यान्वयन अधिकारीको भूमिका

... ..

...

...

खण्ड ग

प्रणालीगत प्रभावकारिता

१४. सदस्य पहिचान, सम्पुष्टि तथा अद्यावधीकरण

...

...

...

१५. सदस्य जोखिम मूल्याङ्कन, स्तराङ्कन तथा अद्यावधीकरण

...

...

१६. सीमा तथा शङ्कास्पद कारोबार प्रतिवेदन

...

...

...

१७. अभिलेख, एकीकृत सूचना प्रणालीमा आबद्धता तथा प्रतिवेदन

...

...

...

...

...

...

...

...

...

खण्ड घ

निष्कर्ष

१८. ऐन, नियमावली तथा निर्देशन पालनाको अवस्था

१८.१ सकारात्मक पक्ष

...

...

...

...

...

...

...

...

...

१८.२ सुधारयोग्य पक्ष

...

...

...

...

...

...

१८.३ समीक्षात्मक टिप्पणी

...

...

...

...

...

...

...

...

...

१९. सहकारी संस्थालाई बुँदागत सुझाउ

(क) ... ..

(ख) ... ..

(ग) ... ..

२०. नियमनकारी निकायमा बुँदागत सिफारिस

(क) ... ..

(ख) ... ..

(ग) ... ..

२१. अन्य उल्लेखनीय कुरा, भए

... ..

... ..

... ..

प्रस्तुतकर्ता

१. नाम ः ... .. पद ः ... .. दस्तखत ः ... ..

२. नाम ः ... .. पद ः ... .. दस्तखत ः ... ..

३. नाम ः ... .. पद ः ... .. दस्तखत ः ... ..

दृष्टव्य ः जाँच सूची (चेक लिस्ट) अनुसारको स्थलगत टिपोटको साफी संलग्न ः छ ः छैन ।